

**PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS PRIEŠGAISRINĖS TARNYBOS
VIRŠININKAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS PRIEŠGAISRINĖS TARNYBOS
VIDAUS KONTROLĖS ĮGYVENDINIMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2020 m. gruodžio d. Nr. V -
Pakruojis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo Nr. IX-1253 pakeitimo įstatymu Nr. XIII-2312 ir Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1K-195 „Dėl Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“:

1. **T v i r t i n u** Pakruojis rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos vidaus kontrolės įgyvendinimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. **P a v e d u** Pakruojis rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos ugniagesių komandų skyrininkams supažindinti komandų ugniagesius su įsakymu.

3. Už šio įsakymo savalaikį ir suderintą su teisės aktų reikalavimais (projekto rengimą) keitimą atsako specialistas finansinei-ūkinei veiklai.

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Viršininkas

Alfrėdas Martūzas

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS PRIEŠGAISRINĖS TARNYBOS VIDAUS KONTROLĖS ĮGYVENDINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pakruojo rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos vidaus kontrolės tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Pakruojo rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos (toliau – Tarnybos) vidaus kontrolės politikos turinį, vidaus kontrolės tikslus bei informacijos apie vidaus kontrolės įgyvendinimą Tarnyboje teikimo tvarką.

2. **Tarnybos vidaus kontrolė** – tai Tarnybos vadovo sukurta visų kontrolės rūšių sistema, kuria siekiama užtikrinti Tarnybos veiklos teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą, rezultatyvumą, skaidrumą, strateginių ir kitų veiklos planų įgyvendinimą, turto apsaugą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą, sutarimų ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi ir su tuo susijusių rizikos veiksnių valdymą.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme (toliau – Įstatymas) ir Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme.

II SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS POLITIKA

4. Tarnybos vadovas vidaus kontrolės politiką nustato vadovaudamasis Tarnybos rizikos vertinimu, atsižvelgdamas į Tarnybos veiklos ypatumus, vidaus kontrolės politikos pritaikymą Tarnybai ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme, Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1K-195 (toliau – Finansų ministro įsakymas) ir Tvarkos apraše vidaus kontrolės politikos nustatymui keliamais reikalavimais.

5. Tarnyboje nustatoma ir tvirtinama vidaus kontrolės politika apima:

5.1. Tarnybos veiklą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų sąrašą;

5.2. vidaus kontrolės principus;

5.3. vidaus kontrolės elementus;

5.4. nuorodas į Tarnybos dokumentus (įstatus, pareigybių aprašymus ir kitus dokumentus), kuriuose nustatytos vidaus kontrolės dalyvių pareigos ir atsakomybė;

5.5. vidaus kontrolės įgyvendinimą Tarnyboje reglamentuojančių dokumentų (tvarkos aprašų, taisyklių, instrukcijų ir kitų dokumentų) sąrašą;

5.6. vidaus kontrolės analizės ir vertinimo aprašymą;

5.7. vidaus kontrolės politikos keitimo (tobulinimo) aprašymą.

6. Atsižvelgiant į nuolat kintančias Tarnybos veiklos reguliavimo ir veiklos sąlygas, rizikos vertinimas turi būti atliekamas nuolat ir (arba) periodiškai. Dėl šios priežasties vidaus kontrolės politikos turinys turi būti nuolat peržiūrimas ir atnaujinamas.

III SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖ

PIRMASIS SKIRSNIS

VIDAUS KONTROLĖS TIKSLAI IR JŲ ĮGYVENDINIMAS

7. Vadovaujantis vidaus kontrolės tikslais, nustatytais Įstatymo 4 straipsnyje, siekiant strateginio planavimo dokumentuose Tarnybai numatytų tikslų, Tarnyboje kuriama vidaus kontrolė.

8. Už vidaus kontrolės sukūrimą atsakingas Tarnybos vadovas.

9. Siekiant vidaus kontrolės tikslų, Tarnyboje, vadovaujantis Tarnybos vadovo patvirtintomis Finansų kontrolės taisyklėmis, atliekama finansų kontrolė.

10. Vidaus kontrolė Tarnyboje įgyvendinama atsižvelgiant į Tarnybos veiklos ypatumus, laikantis vidaus kontrolės principų, apimant vidaus kontrolės elementus, nustatant Tarnybos vadovo, finansininko, vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančių darbuotojų pareigas, integruojant vidaus kontrolę į Tarnybos veiklą, apimant pagrindinius valdymo procesus, nuolat tobulinant ir keičiant vidaus kontrolę atsižvelgiant į pokyčius.

ANTRASIS SKIRSNIS VIDAUS KONTROLĖS PRINCIPAI

11. Tarnybos vadovas, siekdamas strateginio planavimo dokumentuose Tarnybai numatytų tikslų, laikydamasis vidaus kontrolės principų, nustatytų Įstatymo 5 straipsnyje, įgyvendina vidaus kontrolę.

TREČIASIS SKIRSNIS VIDAUS KONTROLĖS ELEMENTAI

12. Tarnybos vadovas, siekdamas strateginio planavimo dokumentuose Tarnybai numatytų tikslų, įgyvendina vidaus kontrolę, apimančią vidaus kontrolės elementus, nustatytus Įstatymo 6 straipsnyje.

13. Vidaus kontrolė Tarnyboje veiksmingai įgyvendinama pagal kiekvieną vidaus kontrolės elementą ir jį apibūdinančius principus – priemones, kuriomis Tarnyba siekia savo tikslų.

14. Kontrolės aplinką apibūdina šie principai:

14.1. profesinio elgesio principai ir taisyklės – Tarnybos vadovas ir darbuotojai laikosi profesinio elgesio principų ir taisyklių, vengia viešųjų ir privačių interesų konflikto, Tarnybos vadovas formuoja teigiamą darbuotojų požiūrį į vidaus kontrolę;

14.2. kompetencija – Tarnybos vadovas siekia, kad darbuotojai turėtų tinkamą kvalifikaciją, pakankamai patirties ir reikiamų įgūdžių atsakingai vykdyti savo pareigas ir funkcijas;

14.3. valdymo filosofija ir vadovavimo stilius – Tarnybos vadovas palaiko vidaus kontrolę, nustato politiką, procedūras ir formuoja praktiką, skatinančią ir motyvuojančią darbuotojus siekti geriausių veiklos rezultatų, prižiūri, kaip įgyvendinama vidaus kontrolė;

14.4. organizacinė struktūra – Tarnyboje patvirtinama organizacinė struktūra, kurioje nustatomas pavaldumas ir atskaitingumas, pareigos vykdančios Tarnybos veiklą ir įgyvendinant vidaus kontrolę; organizacinė struktūra detalizuojama pareigybių sąrašais ir darbuotojų pareigybių aprašymuose;

14.5. personalo valdymo politika ir praktika – Tarnyboje formuojama tokia personalo politika, kuri skatintų pritraukti, ugdyti ir išlaikyti kompetentingus darbuotojus.

15. Rizikos vertinimą apibūdina šie principai:

15.1. rizikos veiksnių nustatymas – nustatomi galimi rizikos veiksniai (įskaitant korupcijos riziką), turintys įtakos Tarnybos veiklos tikslų siekimui; nustatomi ir įvertinami pokyčiai, galintys reikšmingai paveikti vidaus kontrolę Tarnyboje (išorės aplinkos (teisinio reguliavimo, ekonominių, fizinių veiksnių) pokyčių vertinimas, Tarnybos misijos, organizacinės struktūros ir kitų pokyčių vertinimas); Tarnybos strateginio planavimo dokumentuose aiškiai iškeliami Tarnybos veiklos tikslai, padedantys tinkamai nustatyti ir įvertinti su jais susijusius rizikos veiksnius; rizikai nustatyti sudaromas rizikos veiksnių sąrašas;

15.2. rizikos veiksnių analizė – įvertinamas nustatytų rizikos veiksnių reikšmingumas ir jų pasireiškimo tikimybė bei poveikis jų veiklai; atliekant rizikos veiksnių analizę, rizikos veiksniai sugrupuojami pagal jų svarbą Tarnybos veiklai;

15.3. toleruojamos rizikos nustatymas – nustatoma toleruojama rizika, kurios valdyti nėra poreikio ar galimybės (gali būti toleruojama nereikšminga rizika, kurios pasireiškimo tikimybė maža, o priemonių rizikai mažinti sąnaudos yra didelės);

15.4. reagavimo į riziką numatymas – priimami sprendimai dėl reagavimo į reikšmingą riziką, kurios pasireiškimo tikimybė didelė (numatomos priemonės rizikai mažinti iki toleruojamos rizikos), vadovaujantis galimais reagavimo į riziką būdais:

15.4.1. rizikos mažinimas – veiksmai, kuriais siekiama sumažinti rizikos pasireiškimo tikimybę ir (ar) poveikį veiklai iki toleruojamos rizikos. Rizika mažinama nustatant papildomas kontrolės priemones (tobulinant veiklos sričių procesus). Prireikus parengiamas rizikos valdymo planas numatant jame rizikos mažinimo priemones, jų įgyvendinimo terminus ir atsakingus už priemonių įgyvendinimą darbuotojus;

15.4.2. rizikos perdavimas – rizikos perdavimas trečiosioms šalims (pavyzdžiui, draudžiant ar perkant tam tikras paslaugas);

15.4.3. rizikos toleravimas – rizikos prisiėmimas, kai rizikos pasireiškimo tikimybė ir poveikis veiklai neviršija nustatytos toleruojamos rizikos ir nesiimama jokių veiksmų rizikai mažinti;

15.4.4. rizikos vengimas – Tarnybos veiklos (ar jos dalies) nutraukimas, kai rizikos valdymo priemonėmis neįmanoma sumažinti veiklos rizikos iki toleruojamos rizikos.

16. Kontrolės veiklą apibūdina šie principai:

16.1. kontrolės priemonių parinkimas ir tobulinimas – parenkamos ir tobulinamos riziką iki toleruojamos rizikos mažinančios kontrolės priemonės:

16.1.1. įgaliojimų, leidimų suteikimas – užtikrinama, kad būtų atliekamos tik Tarnybos vadovo nustatytos procedūros;

16.1.2. prieigos kontrolė – sumažinama rizika, kad turtu ir dokumentais naudosis neįgaluoti (nepaskirti) asmenys ir kad turtas ir dokumentai bus neapsaugoti nuo neteisėtų veikų;

16.1.3. funkcijų atskyrimas – Tarnybos uždaviniai ir funkcijos priskiriami atitinkamoms darbuotojų pareigybėms, kad darbuotojui (-ams) nebūtų pavesta kontroliuoti visų funkcijų (leidimo suteikimo, atlikimo, registravimo ir patikrinimo), siekiant sumažinti klaidų, apgaulių ir kitų neteisėtų veikų riziką;

16.1.4. veiklos ir rezultatų peržiūra – periodiškai peržiūrimos veiklos sritys, procesai ir rezultatai, siekiant užtikrinti jų atitiktį Tarnybos tikslams ir reikalavimams, vertinama veikla teisėtumo, ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu, palyginami ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatai su planuotais ir (arba) praėjusio ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatais;

16.1.5. veiklos priežiūra – prižiūrima Tarnybos veikla (užduočių skyrimas, peržiūra ir tvirtinimas), kad kiekvienam darbuotojui būtų aiškiai nustatytos jo pareigos ir atsakomybė, sistemingai prižiūrimas kiekvieno darbuotojo darbas, prireikus periodiškai už jį atsiskaitoma;

16.2. technologijų naudojimas – parenkama ir tobulinama technologijų veikla (valdymo ir kontrolės mechanizmų, užtikrinančių Tarnybos informacinių technologijų sistemų veiklą bei tinkamą nustatytų veiklos priemonių kontrolę, kūrimas, saugos politikos taikymas, informacinių technologijų įsigijimo, priežiūros ir palaikymo procesų kontrolė ir kita veikla);

16.3. politikų ir procedūrų taikymas – kontrolės veikla įgyvendinama taikant atitinkamas Tarnybos politikas ir procedūras. Vidaus kontrolė reglamentuojama nustatant Tarnybos tikslus, organizacinę struktūrą, veiklos sritis ir vidaus kontrolės procedūras (pavyzdžiui, struktūrinėse schemose, politikose, tvarkų aprašuose, taisyklėse ir kituose dokumentuose).

17. Informavimą ir komunikaciją apibūdina šie principai:

17.1. informacijos naudojimas – Tarnyba gauna, renkia ir naudoja aktualią, išsamią, patikimą ir teisingą informaciją, atitinkančią jai nustatytus reikalavimus ir palaikančią vidaus kontrolės veikimą;

17.2. vidaus komunikacija – nenutrūkstamas informacijos perdavimas Tarnyboje, apimantis visas Tarnybos veiklos sritis ir organizacinę struktūrą; tiek Tarnybos vadovas, tiek darbuotojai turi būti informuoti apie veiklos rezultatus, pokyčius, riziką ir vidaus kontrolės veikimą; vidaus informacijos vartotojai turi tarpusavyje keistis informacija;

17.3. išorės komunikacija – informacijos perdavimas išorės informacijos vartotojams ir informacijos gavimas iš jų naudojant Tarnyboje įdiegtas komunikacijos priemones.

18. Stebėseną apibūdina šie principai:

18.1. nuolatinė stebėseną ir (ar) periodiniai vertinimai – atliekama reguliari Tarnybos valdymo ir priežiūros veikla ir (ar) atskiri vertinimai, siekiant nustatyti, ar vidaus kontrolė Tarnybos įgyvendinama pagal Tarnybos vadovo nustatytą vidaus kontrolės politiką ir ar ji atitinka pasikeitusias veiklos sąlygas:

18.1.1. nuolatinė stebėseną – integruota į kasdienę Tarnybos veiklą ir atliekama darbuotojams vykdant reguliarią (atitinkamų Tarnybos veiklos sričių) valdymo ir priežiūros veiklą bei kitus veiksmus pagal pavestas funkcijas (atliekant savo pareigas);

18.1.2. periodiniai vertinimai – jų apimtį ir dažnumą lemia Tarnybos rizikos vertinimas ir nuolatinės stebėsenos rezultatai (nustačius tam tikrus veiklos trūkumus);

18.2. trūkumų vertinimas ir pranešimas apie juos – apie vidaus kontrolės trūkumus, nustatytus Tarnybos nuolatinės stebėsenos ir (ar) periodinių vertinimų metu, turi būti informuotas Tarnybos vadovas ir kiti sprendimus priimančys darbuotojai.

KETVIRTASIS SKIRSNIS VIDAUS KONTROLĖS DALYVIAI

19. Vidaus kontrolės dalyviai yra Tarnybos vadovas ir vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekantys darbuotojai.

20. Tarnybos vadovas, siekdamas strateginio planavimo dokumentuose Tarnybai numatytų tikslų, organizuoja vidaus kontrolės kūrimą ir įgyvendinimą Tarnyboje:

20.1. sudaro vidaus kontrolės politikos rengimo darbo grupę;

20.2. prižiūri vidaus kontrolės politikos rengimo procesą;

20.3. paskiria vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančius darbuotojus;

20.4. užtikrina, kad būtų pašalinti vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančių darbuotojų nustatyti vidaus kontrolės trūkumai ir jų atsiradimą lemiantys veiksniai;

20.5. užtikrina, kad kiekvienais metais būtų atliekama vidaus kontrolės analizė ir vertinimas, atsižvelgiant į vidaus kontrolės stebėsenos rezultatus.

21. Vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekantys darbuotojai prižiūri vidaus kontrolės įgyvendinimą Tarnyboje ir jos atitiktį Tarnybos vadovo nustatytai vidaus kontrolės politikai, atlikdami nuolatinę stebėseną, apimančią kiekvieną vidaus kontrolės elementą. Jie teikia Tarnybos vadovui informaciją apie vidaus kontrolės ir rizikos valdymą, vidaus kontrolės politikos įgyvendinimo trūkumus ir rizikos veiksnius.

IV SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS ANALIZĖ IR VERTINIMAS

22. Tarnybos vadovas užtikrina, kad kiekvienais metais būtų atliekama vidaus kontrolės analizė, apimanti visus vidaus kontrolės elementus, kurios metu būtų įvertinami Tarnybos veiklos trūkumai, pokyčiai, atitiktis nustatytiems reikalavimams (ar vidaus kontrolė Tarnybos įgyvendinama pagal Tarnybos vadovo nustatytą vidaus kontrolės politiką ir ar ji atitinka pasikeitusias veiklos sąlygas), vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančių darbuotojų pateikta informacija, vidaus ir kitų auditų rezultatai ir numatomos vidaus kontrolės tobulinimo priemonės.

23. Tarnybos vidaus kontrolė vertinama:

23.1. labai gerai – jei visa rizika yra nustatyta ir valdoma, vidaus kontrolės trūkumų nerasta;

23.2. gerai – jei visa rizika yra nustatyta ir valdoma, bet yra vidaus kontrolės trūkumų, neturinčių neigiamos įtakos Tarnybos veiklos rezultatams;

23.3. patenkinamai – jei visa rizika yra nustatyta, tačiau dėl netinkamo rizikos valdymo yra vidaus kontrolės trūkumų, kurie gali turėti neigiamos įtakos Tarnybos veiklos rezultatams;

23.4. silpnai – jei ne visa rizika yra nustatyta, nevykdomas rizikos valdymas ir vidaus kontrolės trūkumai daro neigiamą įtaką Tarnybos veiklos rezultatams.

24. Atlikus vidaus kontrolės analizę ir vertinimą, Tarnybos vadovas gali inicijuoti tam tikrų įstaigos veiklos sričių vidaus audito atlikimą.

25. Vidaus kontrolė Tarnyboje nuolat tobulinama, atsižvelgiant į vidaus kontrolės analizės ir vertinimo metu pateiktas rekomendacijas ir pasiūlymus.

V SKYRIUS INFORMACIJOS APIE VIDAUS KONTROLĖS ĮGYVENDINIMĄ TEIKIMAS

26. Tarnybos vadovas kiekvienais metais iki kovo 1 d. teikia Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriui informaciją apie praėjusių metų vidaus kontrolės įgyvendinimą Tarnyboje:

26.1. ar Tarnyboje nustatyta vidaus kontrolės politika ir ar ji veiksminga;

26.2. kaip Tarnyboje kuriama ir įgyvendinama vidaus kontrolė, atitinkanti vidaus kontrolės principus ir apimanti visus vidaus kontrolės elementus;

26.3. ar atliekama vidaus kontrolės analizė, apimanti visus vidaus kontrolės elementus, įvertinami Tarnybos veiklos trūkumai, pokyčiai, atitiktis nustatytiems reikalavimams;

26.4. ar pašalinti vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančių darbuotojų, Tarnybos audito vykdytojų nustatyti kontrolės trūkumai ir jų atsiradimą lemiantys veiksniai;

26.5. Tarnybos vidaus kontrolės vertinimas.

27. Atsakingų darbuotojų pateiktą informaciją, kaip įgyvendinama vidaus kontrolė, apibendrina Tarnybos vadovo paskirtas darbuotojas.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Už Tarnyboje sukurtą vidaus kontrolės sistemą, jos įgyvendinimą ir tobulinimą atsakingas Tarnybos vadovas.

29. Tarnybos vadovo sukurtos vidaus kontrolės sistemos vertinimą atlieka Pakruojo rajono savivaldybės Centralizuotas vidaus audito skyrius ir Pakruojo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba.
